

GÖTEBORGS
UNIVERSITET

LINNÉA BÄCKSTRÖM

Etableringen av *ha*-bortfall i svenskan

Från kontaktfenomen till inhemsk konstruktion

GÖTEBORGSSTUDIER I NORDISK SPRÅKVETENSKAP 39

REDAKTÖRER FÖR SERIEN: Inga-Lill Grahn, Hans Landqvist, Benjamin Lyngfelt,
Andreas Nord, Lena Rogström, Barbro Wallgren Hemlin.

I svenskan går det bra att utelämna det temporala hjälp verbet *ha*. Finita former kan utelämnas i perfekt och pluskvamperfekt i bisatser, som i *Hon berättade att hon (har) spelat fiol i flera år*. Möjligheten är anmärkningsvärd eftersom finit verb normalt är obligatoriskt i svenska satser, och konstruktionssättet fungerar inte i de övriga moderna germanska språken. Också infinita former kan utelämnas, som i *Han borde (ha) lärt sig simma nu*, såväl i huvudsatser som i bisatser.

Möjligheten att utelämna finit *ha* har funnits i svenskan sedan slutet av 1600-talet. Uttrycksättet har rönt stort intresse i den tidigare forskningen, men det har hittills varit oklart hur uppkomst och spridning faktiskt gick till. Ett förslag som fått gehör är att hjälpverbsutelämningen uppstått genom språkkontakt med nyhögtyska. Omständigheterna för infinit utelämnning har inte blivit studerade i samma utsträckning och det har hittills varit oklart hur länge infinit utelämnning alls har varit möjlig i svenskan.

I denna avhandling undersöker Linnéa Bäckström hur finit *ha*-bortfall kan analyseras som syntaktiskt språkkontaktfenomen. Hon undersöker också hur infinita perfektkonstruktioner uttrycks i svenskan från 1200-talet till 1700-talet, för att fastställa när infinit *ha*-bortfall etablerades. Det visar sig att infinit *ha*-bortfall inte varit brukligt i svenskan så länge som man tidigare trott. I avhandlingen diskuteras också den inverkan som etableringen av *ha*-bortfall fick på andra pågående förändringar, som uppkomsten av verbformen *supinum*.

LINNÉA BÄCKSTRÖM

Etableringen av *ha*-bortfall i svenskan

ISBN 978-91-87850-76-9 ISSN 1652-3105

LINNÉA BÄCKSTRÖM

GÖTEBORGSSTUDIER I NORDISK SPRÅKVETENSKAP

REDAKTÖRER FÖR SERIEN: Inga-Lill Grahn, Hans Landqvist, Benjamin Lyngfelt,
Andreas Nord, Lena Rogström, Barbro Wallgren Hemlin

Fullständig förteckning över utgivningen 2004–2010 (nummer 1–13) finns på Institutionen för svenska språkets webbplats: <<http://svenska.gu.se/publikationer/gns>>

17. Ulrika Magnusson: *Skolspråk i utveckling. En- och flerspråkiga elevers bruk av grammatiska metaforer i senare skolår*. 2011.
18. Inga-Lill Grahn: *Tala om att tänka. Om processer och projekt vid användning av orden tänka och tanke i tre samtal*. 2012.
19. Rudolf Rydstedt: *En matchningsdriven semantisk modell. Mellan ordboken och den interna grammatiken*. 2012.
20. Karin Sandwall: *Att hantera praktiken. Om sfi-studerades möjligheter till interaktion och lärande på praktikplatser*. 2013.
21. Karin Sheikhi: *Vägar till förståelse. Andraspråkstalare i samtal med en studie- och yrkesvägledare*. 2013.
22. Charlotta Olvegård: *"Herravälde. Är det bara killar eller?" Andraspråkläsare möter lärobokstexter i historia för gymnasieskolan*. 2014.
23. Marika Lagervall: *Modala hjälpverb i språkhistorisk belysning*. 2014.
24. Håkan Jansson: *Purism på glid? Studier i nutida isländskt ordbruk*. 2015.
25. Kristian Blenselius: *Progressive constructions in Swedish*. 2015.
26. Anna Catharina Horn: *Lov og tekst i middelalderen. Produksjon og resepsjon av Magnus Lagabøtes landslov*. 2016.
27. Ann-Kristin Hult: *Ordboksanvändning på nätet. En undersökning av användningen av Lexins svenska lexikon*. 2016.
28. Marie Rydenvald: *Inflätat och överlappande. Flerspråkighet och språkanvändning bland svensktalande ungdomar i Europa*. 2017.
29. *Svenskans beskrivning 35. Förhandlingar vid trettiofemte sammankomsten. Göteborg 11–13 maj 2016*. 2017.
30. Filippa Lindahl: *Extraction from relative clauses in Swedish*. 2017.
31. Ylva Byrman: *Så fångas de misstänkta ord. Förhör och dokumentationspraktiker på Skattebrottsenheten*. 2017.
32. Joel Olofsson: *Förflyttning på svenska. Om produktivitet utifrån ett konstruktionsperspektiv*. 2018.
33. Henrik Rosenkvist (red.): *Estlandssvenskans språkstruktur*. 2018
34. *Grammatik, kritik, didaktik. Nordiska studier i systemisk-funktionell lingvistik och socialsemiotik*. 2018.
35. Liivi Jakobson: *Skriftlig lärarrespons för vuxna nybörjare i svenska som andraspråk: Teoretiska perspektiv, responspraktik och uppfattningar*. 2019
36. Richard A. LaBontee, Jr.: *Strategic Vocabulary Learning in the Swedish Second Language Context*. 2019.
37. Henrietta Adamsson Eryd: *"See there I'm stuck now!" Samtalsdeltagares orientering mot att tala svenska i amerikansvenska dialektintervjuer*. 2019.
38. Anna Lindholm: *Flerspråkiga elevers läsförståelse: Om lässtrategier och läsutveckling på mellantadiet*. 2019.